

TAPULIT JA KIRKONKELLOT

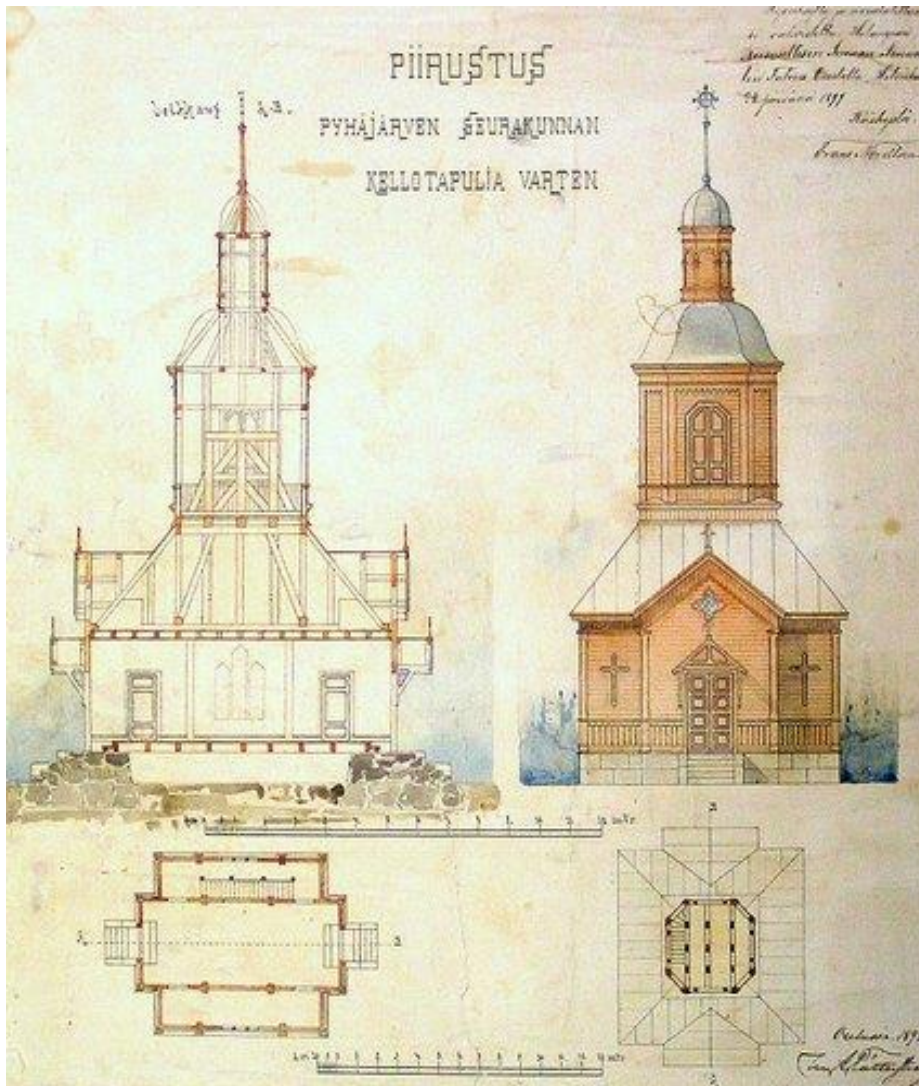
Köyhänpellon tapulikatosis vuoteen 1739

Pyhjärven ensimmäinen kirkonkello oli valettu Ruotsissa 1663. Perimätiedon mukaan se oli ripustettu lähelle kirkkoa katokseen pylväitten väliin. Kellon ääni kantoi aina Pitäjänmäelle asti, noin kolmen peninkulman päähän. Kellossa oli teksti: *“Soli Deo Gloria – Anno 1663”*, eli ‘Jumalalle yksin kunnia – vuonna 1663’. Vuosiluku määrittelee kellon hankinta ajan. Alareunassa oli teksti: *“Saliger then som fructar Hern och pa hans wagar går, Psalm CXXVIII.”* eli ‘Autuas, joka pelkää Herraa, ja hänen teitään vaeltaa.’ Pyhjärvellä oli pappina kellon hankinta-aikaan 1650 – 1664 Johannes Sigfridi Jeronius, Pyhjärven ensimmäinen kappalainen.

Isonvihan aikaan kirkonkello tarinan mukaan upotettiin Sammaljokeen ryöstelevältä viholliselta turvaan. Jatkola kertoo, että kansa luulee sen olevan vieläkin joen pohjassa ja taikauskoisimmat ovat kuulevinaan sen soittoa syvästä veden alta. Vielä 1960-luvulla kelloa etsittiin sukellusvarustein. Isonvihan jälkeen vuoden 1722 inventaariossa mainitaan kuitenkin *“en liten klocka i stapellen”*, pieni kello tapulissa.

Kello kirkontornista erilliseen tapuliin 1806

Vuonna 1739 jälkeen kello nostettiin kirkontorniin. Kun tämä kirkko 1790 purettiin, kello sijoitettiin jälleen matalaan tapulikatokseen. Kalajokinen rakennusmestari Antti Järvelä suunnitteli ja rakensi vuonna 1804 kellotapulin ja kello nostettiin paikoilleen 1806. Tapuli ja kirkko maalattiin punaisiksi. Peruskorjauksen jälkeen 1876 se maalattiin pappiloitten tapaan öljymaalilla empirenkeltaiseksi. Reisjärveläinen Niilo Koskela veisti tapulin eteen vuonna 1845 vaivaisukon, joka paloi vuonna 1896 tapulin mukana. Nykyisen tapulin piirsi lääninarkkitehti Tötterström seurakunnan toivomuksen mukaan muistuttamaan palanutta edeltäjäänsä ja toisaalta Gripenbergin piirtämän kirkon tyyliä. Tapulista tehtiin edeltäjäänsä korkeampi ja se valmistui kesällä 1899 rakennusmestari Karjalahden urakoimana.

Uusi tapuli rakennettiin edellistä isommaksi, mutta muistuttamaan edeltäjäänsä, Pyhäjärven kirkonarkisto

Kirkonkellot Tukholmasta ja Pietarista

Vuonna 1824 hankittiin Tukholmasta kellonvalaja Gerhard Hornerdilta noin kaksi kippuntaa eli 340 kg painava kello. Runon ja raudan seppä Elias Tuoriniemi asensi sen paikoilleen. Kun vanha kello halkesi, vaihdettiin se vuonna 1843 Pietarissa uuteen kippunnan painoiseen kelloon.

Tukholmasta ostetun kellon alareunaa kiersi teksti:

KAIKKI JOISSA HENKI ON KIITTÄKÖÖN HERRAA HALLELUJAA! Ps.150 v.6

Yhdellä puolen:

KOSKA KUULET KELLON ÄÄNEN
SOIVAN SINUN KORVISSAS
TULE TÄNNE TERÄVÄSTI
JUURI JULKI JUMALATA
KIIVAHASTI KIITTÄMÄHÄN
RUKOILEMAAN ROHKIASTI
ARMOLISTA AUTTAJATA.
KOSKA SURUSANOMITA
KUOLLEHISTA KUULET SOITTAVAN

ELI HEITÄ HAUDATAHAN
MALTA MIELES IHMISPARKA
LUOXE LUOJAN LÄHTEMÄÄN.

Toisella puolen:

KEISARI ALEKSANTERI I:SEN KUULUISAN HALLITUKSEN AIKANA OLLESSA ARKKI
PISPA TURUSSA HERRA DOKTORI JA RIDDARI JAKOB TENGSTRÖM
KIRKKOHERRANA PYHÄJOISSA ABRAM FELLMAN JA KAPPALAISSA HERRA ISAK
LESCELIUS. VALETTU GERH. HORNEDILTA STOCKHOLMISSA VUONNA 1824

Toisessa reunassa:

ASTUKAA YLÖS HERRAN VUORELLE JAKOBIN JUMALAN HUONEESEEN,
ETTÄ HÄN OPETTAISI MEITÄ HÄNEN TEITÄN JA ME VAELLAISIMME HÄNEN
POLUILLANS. Es:2 v.3

Tapuli ja kellot tuhoutuivat 13.9.1896 aamulla puoli kuuden aikaan alkaneessa toisessa kirkonpalossa ja kannalleen jäänyt kello kumahti viimeisen kerran palavassa tapulissa. Sulaneitten kellojen metallista valoi Heikki Laurikkala uuteen kirkkoon palaneitten tilalle uudet kynttiläkruunut.

Vuonna 1899 valmistunut tapuli kirkkomaan kulmassa

Uudet kellot Friisin konepajalta

Kirkonkokouksessa 20.12.1896 päätettiin hankkia pronssikellot Velj. Friisiltä. Kellojen intervalli oli kvintti c – g. Ison kellon teksti kertoo kirkonpaloista ja on kirjoitusvirheineen seuraava:

W 18 1/695 PALOI PYHÄJÄRWEN SEURAKUNNAN
VASTA KORJA11'U KIRKKO UKKOSEN TULESTA
SURMATEN KANTTORI F.O. ENQWISTIN W. 18 13/9 96
SYTTYI TUNTEMATTOMALLA TAWALLA
VALMISTUMAISILLAAN OLEVA UUSI KIRKKO JA PALOI YNNÄ
TAPULI KELLOINEEN, W 1897 RAKENNETTIIN TAAS UUSI JOLLOIN TÄMÄ
KELLO HANKITFIIN WELJEKSET FRIIS:IN KONPAJASTA

Isompi kello sai särön 90-luvun alussa ja Pyhäjärven pääkirkon tapuliin hankittiin uusi kellopari. Isompi kello vuodelta 1897 soittaa nyt 2010 lähetyskellona Vaskikellon risteyksessä oppikirjoja Tansaniaan. Pienempi kello kutsuu seurakuntaa koolle seurakuntakeskuksen eli Pyhän Annan kirkkoon Pyhäsalmeilla.

Kirkonpalon muistotekstiä kantava Lähetyskello Nelostien Vaskikellossa kerää kolehtia koulukirjoihin Tansanian lapsille.